

Hindi Urdu for Health

The Practice of Medicine in Hindi and Urdu

repositories.lib.utexas.edu/handle/2152/64261

Hindi Urdu Flagship | South Asia Institute | Department of Asian Studies | The University of Texas at Austin

Unani Practice

Unani (also spelt Yunani) refers to the tradition of Graeco-Arabic medicine. Like Ayurveda, this also a comprehensive tradition of medicine that goes back of Hippocrates, but owes a lot to the wisdom and experience of Arabic and Persian physicians. India remains one of the most prominent countries encouraging research and education in the field of Unani medicine. Listening to the Unani video clips will make the students aware of not only the concepts used in Unani medicine, but also the integral role of faith in healing.

UNANI TREATMENT

Video URI: hdl.handle.net/2152/65721

Contents:

Hindi Transcription	2
Hindi Vocabulary	2
Hindi Questions	3
Urdu Transcription.....	4
Urdu Vocabulary	5
Urdu Questions	5

Hindi Transcription

हमारे पास जो ज्यादातर मरीज आते हैं, वो आते हैं पेट के हमराज के... खासतौर पे गैस, अफारा, बदहज़मी और खाने की वजह से पेट में तेजाबी या पेचिश, जलन, लूज़ मोशन हो गये, क्योंकि इसका ऐलोपैथिक में कोई ईलाज नहीं है, करते हैं... और खासतौर पे पेचिश, मरोड़ जिसमें हो जाती है, और उसमें खून आने लगता है, ब्लीडिंग भी आ जाती है, गर्मी बढ़ जाती है... क्यों, खाने-पीने का अब इतना हो गया है, लोग तेज मिर्च-मसाले और फास्ट फूड वगैरह जो खाते हैं, तली हुई, उसकी वजह से पेट खराब होते हैं... जी... तो ज्यादातर पेट का जब ईलाज है, वो देसी में बहुत अच्छा है... वो आते हैं कराने... और दूसरा जो है वो नजले और खांसी वगैरह के आते हैं... उसका जो है देसी में ही अच्छा ईलाज है... तो जड़ से, बीमारियां जो हैं टाईम तो लेती हैं, खत्म कर देती हैं... जड़ से... आहिस्ता-आहिस्ता... ये बतायें कि आप, हरेक की जब प्रैक्टिस आप करते हैं... जी-जी... यूनानी ईलाज जब करते हैं... जी... एक अर्से से आप... जी... आप खुद... जी... आप खुद इसे कर रहे हैं... तो कोई दिलचस्प वाक्या हुआ हो, आप, आपके ज़हन में आता हो, सीखते हुये या काम करते हुये... जो ज़हन में बैठा हो, वो हमें बतायें, उसके बारे में... वाक्यात तो कई हैं, बल्कि वालिद साहब के वक्त का ही वाक्या है... (टेलीफोन की घंटी बजती है) एक मिनट... सवाल मैं कर चुका हूं, जवाब आप दीजिये... जी... वाक्ये की बात आप कर रहे थे... वाक्या तो बहुत हैं, मतलब ये है कि भई असल तो शफा है ही हाथ में... बाज दफ़ा ऐसा होता है के हमने मरीज को दवा लिखी और दवा उसने जो दी, वो खाने वाली लगा ली और लगाने वाली खा ली... खाने वाली दवा लगा ली और लगाने वाली दवा खा ली... अब वो आन के कहता है जी ये... तो इसी में... और ऐसा भी होता है कि वालिद साहब ने दवा लिखी के भई, मरीज को था नज़ला-खांसी, और दवा लिखी उसको पेट की, हाजमे की लिखी... कह रहा है, मुझे तो नज़ला-खांसी है, दवा पेट की लिखी... लेकिन कहा कि भई तुम्हारा तो असर है, कि भई अब खाओ... अब जो खाई तो वो सही, ठीक हो गया... के भई क्या बात है... के भई असर जो, मरज जो था वो पेट की वजह से था... पेट का... तो मरज, इसके अलावा निशानियां कई होती हैं और उसकी जड़ कहीं होती हैं... तो ये मरीज, हकीम का काम है देखने का के कहां जड़ है कहां नहीं... बाज दफा दिखाई कुछ देता है और अंदर उसकी जो है बुनियाद कहीं और होती है जा के...

Hindi Vocabulary

Most patients	ज्यादातर मरीज
Stomach	पेट के
	हमराज के
Gas	गैस
	अफारा
Indigestion	बदहज़मी
Acidity	पेट में तेजाबी या पेचिश
Irritation	जलन
Spasm, twitch	मरोड़
Heat increases	गर्मी बढ़ जाती है
Hot chili spices	तेज मिर्च मसाले

Upset stomach	पेट खराब
Treatment	शफा
Applied externally the one that should be taken orally	खाने वाली लगा ली
Took orally that which was to be applied externally	लगाने वाली खा ली
Effect	असर
Became alright	ठीक हो गया
Disease	मरज
Signs	निशानियां
Root	जड़
Foundation	बुनियाद

Hindi Questions

कौन सा ऐसा रोग है जिसका इलाज एलोपैथी में नहीं मिलता

- 1 सर दर्द का
- 2 फ़्लू का
- 3 पेचिश का
- 4 नजला, जुकाम का

अक्सर हकीम जी के पेशे में क्या होता है?

- 1 दवा गलत मरीज़ को दे देते हैं
- 2 मरीज़ फ़ी देना भूल जाते हैं
- 3 मरीज़ खाने की दवा लागा लेते हैं और लगाने की दवा खा लेते हैं
- 4 मरीज़ के दर्द कहीं होता है और बताते कहीं और हैं

Urdu Transcription

پیٹ میں تعجیبی یا پیچش، جلن، لوز موشن ہو گئے، کیونکہ اس کا ایلوپیتھک میں کوئی علاج نہیں ہے، کرتے ہیں۔۔۔ اور خاص طور پہ پیچش، مروڑ جس میں ہو جاتی ہے، اور اس میں خون آنے لگتا ہے، بلیڈنگ بھی آ جاتی ہے، گرمی بڑھ جاتی ہے۔۔۔ کیوں، کھانے پینے کا اب اتنا ہو گیا ہے، لوگ تیز مرچ مسالے اور فاسٹ فوڈ وغیرہ جو کھاتے ہیں، تلی ہوئی، اس کی وجہ سے پیٹ خراب ہوتے ہیں۔۔۔ جی۔۔۔ تو زیادہ تر پیٹ کا جب علاج ہے، وہ دیسی میں بہت اچھا ہے۔۔۔ وہ آتے ہیں کرانے۔۔۔ اور دوسرا جو ہے وہ نزلے اور کھانسی وغیرہ کے آتے ہیں۔۔۔ اس کا جو ہے دیسی میں ہی اچھا علاج ہے۔۔۔ تو جڑ سے، بیماریاں جو ہیں ٹائم تو لیتی ہیں، ختم کر دیتی ہیں۔۔۔ جڑ سے۔۔۔ آہستہ آہستہ۔۔۔

یہ بتائیں کہ آپ، ہر ایک کی جب پریکٹس آپ کرتے ہیں۔۔۔

جی، جی۔۔۔

یونانی علاج جب کرتے ہیں۔۔۔

جی۔۔۔

ایک عرصے سے آپ۔۔۔

جی۔۔۔

آپ خود۔۔۔

جی۔۔۔

آپ خود اسے کر رہے ہیں۔۔۔ تو کعنی دلچسپ واقعہ ہوا ہو، آپ آپ کے ذہن میں آتا ہو، سیکھتے ہوئے یا کام کرتے ہوئے۔۔۔ جو ذہن میں بیٹھا ہو، وہ ہمیں بتائیں، اس کے بارے میں۔۔۔

واقعات تو کئی ہیں، بلکہ والد صاحب کے ہی وقت کا ہی واقعہ ہے۔۔۔

(ٹیلیفون کی گھنٹی بجتی ہے)

ایک منٹ۔۔۔ سوال میں کر چکا ہوں، جواب آپ دیجئیے۔۔۔

جی۔۔۔

واقعے کی بات آپ کر رہے تھے۔۔۔

واقعے تو بہت ہیں، بطلب یہ ہے کہ بھئی اصل تو شفا ہے ہی ہاتھ میں۔۔۔ بعض دفعہ ایسا ہوتا ہے کہ ہم نے مریض کو دوا لکھی اور دوا اس نے جو دی، وہ کھانے والی لگا لی اور لگانے والی کھا لی۔۔۔ کھانے والی دودا لگا لی اور لگانے والی دوا کھالی۔۔۔ اب وہ آن کے کہتا ہے جی یہ۔۔۔ تو اسی میں۔۔۔ اور ایسا بھی ہوتا ہے کہ والد صاحب نے دوا لکھی کہ بھئی، مریض کو تھا نزلہ کھانسی، اور دوا لکھی اس کو پیٹ کی، ہاضمے کی لکھی۔۔۔ کہ رہا ہے، مجھے تو نزلہ کھانسی ہے، دوا پیٹ کی لکھی۔۔۔ لیکن کہا کہ بھئی تمہارا تو اثر ہے، کہ بھئی اب کھاؤ۔۔۔ اب جو کھائی تو وہ صحیح، ٹھیک ہو گیا۔۔۔ کہ بھئی کیا بات ہے۔۔۔ کہ بھئی اصر جو مرض جو تھا وہ پیٹ کی وجہ سے تھا۔۔۔ پیٹ کا۔۔۔ تو مرض، اس کے علامات، نشانیاں کہیں ہوتی ہیں اور اس کی جڑ کہیں ہوتی ہیں۔۔۔ تو یہ مریض، حکیم کا کام ہو دیکھنے کا کہ کہاں جڑ ہے کہاں نہیں۔۔۔ بعض دفعہ دکھائی کچھ دیتا ہے اور اندر اس کی جو ہے بنیاد کہیں اور ہوتی ہے جا کے۔۔۔

Urdu Vocabulary

Most patients	زیادہ تر مریض
Stomach	پیٹ کے
Of the diseases	امراض کے
Gas	گیس
	افارا
Indigestion	بدہضمی
Acidity	پیٹ میں تیجابی یا پیچش
Irritation	جلن
Spasm, twitch	مروڑ
Heat increases	گرمی بڑھ جاتی ہے
Hot chili spices	تیز مرچ مسالے
Upset stomach	پیٹ خراب
Treatment	شفا
Applied externally the one that should be taken orally	کھانے والی لگالی
Took orally that which was to be applied externally	لگانے والی کھالی
Effect	اثر
Became alright	ٹھیک ہو گیا
Disease	مرض
Signs	نشانیوں
Root	جڑ
Foundation	بنیاد

Urdu Questions

کون سا ایسا روگ ہے جس کا علاج ایلوپیتھی میں نہیں ملتا؟

- 1 سر درد کا
- 2 فلو کا
- 3 پیچش کا
- 4 نزلے، زکام کا

اکثر حکیم جی کے پیشے میں کیا ہوتا ہے؟

- 1 دوا غلت مریض کو دے دیتے ہیں
- 2 مریض فی دینا بھول جاتے ہیں
- 3 مریض کھانے کی دوا لگا لیتے ہیں اور لگانے کی دوا کھا لیتے ہیں
- 4 مریض کو درد کہیں ہوتا ہے اور بتاتے کہیں اور ہیں